

Z českých vlastí

Vzpomínka na státní bankrot r. 1811. — Známy dr. Held, spisovatel, lékař a hudebník byl v letech 1810—1814 lékařem u Milosrdných, což bylo tehdy místo vynikající. Když po bankrotu císař František I. s Metternichem přijel do Prahy na pražský kongres, navštívili také nemocnici i blázince u Milosrdných. Dr. Held je provázel. Když procházel blázincem, Metternich pravil: "Rekněte mi, doktore, čím to, že počet šílených je tak veliký?" — "Jasnosti," odpověděl dr. Held, "tím je vina kometa a finanční patent z roku 1811." — Poznámka dotkla se nemile, a dr. Held nestal se vládním radou a professorem na universitě. — Sté výročí katastrofy finanční připadlo na den 20. února.

Nerovný čin odmítnutého milence. — Obrázek z krajních předměstských obcí pražských rozvinul se v minulých dnech opět před senátem trestního soudu pražského, jemuž předsedal r. z. s. Matouš. 22letý dělník Karel Turynec zodpovídal se pro zločin veřejného násilí, jehož se dopustil tím, že na svoji milenku 19letou Aloisii Mrázkovou dne 21. ledna střelil z revolveru a donutil k obnově poměru. Při líčení učinil Turynec nejlepší dojem jako hodný, pracovitý hoch, jenž dohnán byl k svému nepředložnému činu odmítavým chováním milenkyně, jež s ním před tím půl roku udržovala důvěrný poměr. Dozval, že psal milence výhrůžný dopis a že při posledním setkání s děvčetem vystřelil z revolveru, aby milenkyni vypovídal veškeré ostychavé, celý však zjev jeho i promyšlenost odpovědi nenavštěvovaly velké ostychavosti. Nijak nesnažila se bývalá milenka potřeštěného mladíka omluvit jeho jednání; ba spíše snažila se mu uškodit. "Byl bez zaměstnání," odpověděla na otázku soudce, proč svého hochu tak záhy zanechala. Svědek dělník Karel Nováček, kamarád zklamaného milence, policista i četník líčili obžalovaného jako tichého a hodného člověka, částečně též zatíženého... Soud po provedení líčení vynesl rozsudek, jímž Turynec odsouzen byl na měsíc těžkého žaláře dvěma posty zotřelého. S pláčem trest přijal i napomenutí soudce, aby podruhé nedělal hlouposti z revolverem.

Praha se vyliďňuje. — Poslední sčítání lidu v Praze vykazuje opět ve všech starších čtvrtích pražských t. j. na Starém a Novém Městě, Malé Straně, Hradčanech, Josefově, Vyšehradě značné poklesnutí počtu obyvatelstva. I ve čtvrtích, jež dosud rostly, jest pozorovati úbytek obyvatelstva. Počet obyvatelstva města Prahy v jednotlivých částech města dle stavu 31. prosince 1910 jest: I. Staré Město: r. 1900 37,888 ob., r. 1910 35,644, úbytek 2244. II. Nové Město: r. 1900 84,462 ob., r. 1910 82,190, úbytek 2272. III. Malá Strana: r. 1900 21,161 ob., r. 1910 20,722, úbytek 439. IV. Hradčany: r. 1900 5796 ob., r. 1910 5528, úbytek 268. V. Josefov: r. 1900 9047 ob., r. 1910 3363 ob., úbytek 5684. VI. Vyšehrad: r. 1900 5328 ob., r. 1910 5301, úbytek 27. VII. Letná: r. 1900 30,799 ob., r. 1910 39,771, přírůstek 8977. VIII. Líbeň (přípojka r. 1901): 27,034 ob. Úhrnem I.—VIII.: r. 1900 194,471 ob., r. 1910 219,553, přírůstek 25,082. Vojsko r. 1900 7120 mužů, roku 1910 5168, úbytek 1952 mužů. Praha I.—VIII. s vojskem úhrnem: r. 1900 201,591 ob., r. 1910 224,721, přírůstek 23,130 obyvatelů. — Vyliďňování starých částí města Prahy dostoupilo již takového rozsahu, že nejstarší část čítá dnes o 6921 obyvatele méně než před třiceti lety a toliko o 7475 více než před půl stoletím. Vzást celistvý v počtu obyvatelstva jest toliko zládnivý, neboť připojením Líbne přibýho o 23,130 obyvatelů, ve skutečnosti ubýho však v Praze obyvatelstva o 1897 lidí. Rápidní toto vyliďňování nedá se jen tak lehce omluvit známými poznatkem, že centrum města se vyliďňuje, zatím co předměstí a periferie se zalidňují. Ne-

ní správné tvrzení, že obyvatelstvo pražské musí se stěhovati do předměstí s Prahou nesloučených. Máť přece Praha rozsáhlé čtvrti na pokraji velkoměsta s rozsáhlými objekty pozemkovými. Při řešení asanae, prováděné horčným tempem nebylo věas pamatováno na bytové úhrady pro vystěhovalé nájemníky a tak vše hnalo se do předměstí. Řešení bytové otázky od počátku bylo nesprávné, řešila-li se bytová otázka v Praze kdy řádně vůbec. Dnes mluví se stále o velké Praze a o různých překážkách zákonodárných k uskutečnění velké Prahy. Nedemokratická politika na staroměstské radnici dnes za vlády mladočeské má však jiné úkoly, než starat se o vnitřní vzrůst města a jeho neprozřívající a nehospodářského vedení!

Soudní dozrky pohostění francouzských královen v Plzni. — Francouzské královniny krásy, jež byly populární atrakcí výstavy ovoencické a zahradnické minulého roku pořádané v Praze, byly pohostěny po svém příjezdu z Bavor v předních restauracích plzeňských. Na oslavu jejich uspořádány byly dva bankety, za něž však majitelé restaurací nedostali dosud ani viny. Poněvadž šlo o několik set korun, nehodlali plzeňští restauratři tak velkou obět přinést francouzsko-českým stykům, navázaným na basi ženské krásy, a začaloval pořádatel francouzské výpravy p. Oldřicha Doležala, majitele slovenské cestovní kanceláře, na zapravení útrat s bankety spojených. Při líčení v této žalobě u okresního soudu pro Nové Město v Praze, nechtěl však p. Doležal zaplatiti za bankety s odůvodněním, že vše konal a pořádal na popud výboru zahradnické výstavy. Líčení bylo odročeno za účelem předvolání svědků, kteří mají proslávit, kdo vlastně banket francouzským kráskám uspořádal.

Statistika studujících na středních školách v Rakousku. — V ministerstvu vyučování byl vypracován výkaz o počtu veřejných žáků a žákyň na středních školách s právem veřejnosti ve školním roce 1910 až 1911. Počet středních škol na gymnasiích: V Čechách s českým jazykem vyučovacím 10,746 (607 žákyň), s německým jazykem vyučovacím 7487 (77 žákyň); na Moravě s českým jazykem vyučovacím 4980; s německým jazykem vyučovacím 3420; ve Slezsku s českým, německým i polským jazykem vyučovacím 2306; v Dolních Rakousích 12,611 (319 žákyň); v Horních Rakousích 2240; v Solnohradě 554; ve Štýrsku 3154; v Korutanech 1037; v Krajině 2343; v Přímoří 3100; v Tyrolsku a Vorarlbergu 3910; v Halli 35,639 (1781 žákyň); v Bukovině 5748; v Dalmácii 1370. Úhrnem studuje na rakouských gymnasiích 100,652 žáků (2856 žákyň). — Na reálkách: v Čechách s českým jazykem vyučovacím 10,687, s německým jazykem vyučovacím 5238; na Moravě s českým jazykem vyučovacím 4738, s německým jazykem vyučovacím 4038; ve Slezsku 1495; v Dolních Rakousích 9933; v Horních Rakousích 876; v Solnohradě 340; ve Štýrsku 1821; v Korutanech 433; v Krajině 788; v Přímoří 2061; v Tyrolsku a Vorarlbergu 981; v Halli 4052; v Bukovině 753; v Dalmácii 688. Dohromady na reálkách 48,922 žáků. Na gymnasiích a reálkách v Rakousku studuje tudíž 149,574 žáků (2856 žákyň).

Železniční katastrofa v Uherku. — Poštovní oficiant Karel Makovský z Pardubic utrpěl při železniční katastrofě v Uherku o vánocích r. 1909 pohmoždění na hlavě, výron krevní a poranění na pravém kolenně a četné odřeniny na spodní části těla. Kromě toho pak byl po tři dny v bezvědomí. Prostřednictvím advokáta dr. Lipička v Pardubicích žádal na železničním eraru náhradu bolestného v obnosu 100,000 korun. Ve čtvrtek 16. února byla žaloba projednávána před obecním soudem v Praze za předsednictví rady vrch. zem. soudu dr. Ant. Hlaváčka. Železniční erar zastupoval fin. rap. dr. Breuner, který podal námítky proti výši žádaného obnosu vzhledem k úpinému ozdravení

žalujícího. Líčení bylo odročeno za účelem provedení důkazů předvoláním svědků a soudních znalců. **K nálezu čáslavskému.** — V úterý 21. února po 5. hodině odpolední konala se v Museu schůze archeologického sboru Musea království Českého za účasti četných profesorů a jiných návštěvníků, mezi nimi mnoho duchovních. Předsedou archeologického sboru Musea je královhradecký biskup Doubrava. K této schůzi ovšem nepřijel a omluvil se. Předmětem schůze byl nálezký čáslavský. Kostí čáslavské umístěny byly na podiu v hlavní síni v podlouhlé skleněné neprodyšné skřínce. Vedle kostí vyloženy byly posluhačstvu úlomek mýsy, nalezený ve výklenku v kostele čáslavském a jiné dokumenty. Předsedající prof. dr. Píe podal historii nálezu čáslavského a přečetl všechny písemné protokoly o nálezu podepsané účastníky, jakož i různé historické dokumenty o pochování Jana Žižky v čáslavském kostele. Obsárou přednášku o nálezu přednesl prof. dr. Matiegka. Podal v přehledném souboru všechny své poznatky a výsledky svého zkoumání spolu s kritickým přehledem námitek proti nálezu. Podáváme proto podrobný výtah z jeho vývodů. Nálezký sestává ze sedmi kusů: mozkovny, hořejší čelisti, úločku z obličejové části, dvou stehenních kostí a dvou zlomků žeber. Přesný důkaz o tom, že nalezené kosti jsou skutečně kostmi Žižkovými, provésti nelze. Lze podati toliko důkaz pravděpodobnosti. S jistou pravděpodobností možno souditi, že jedné osobě patří mozkovna, stehenní kost větš a snad i zlomek žebra. Dle toho by ostatní kosti pocházely od jiných osob. Na otázku, jak dlouho kosti ve výklenku odpočívaly, je těžko dáti odpověď se strany posouzených kostí, ale dle toho, že kosti se dosud trhají, pracují, to jest popraskávají, ačkoliv již čtvrt roku minulo, co byly z výklenku vybrány, lze souditi, že tam byly velmi dlouho uloženy. Ostatně svědectví arch. Hilberta je v tom rozhodující, jelikož arch. Hilbert našel nad zmíněným výklenkem zachovalou omítku ze 17. století. Nálezký budi dojem, že ten, kdo kosti tam ukládal, připisoval jim zvláštní význam. O tom svědčí nezvyklé ukrytí ve zvýšeném výklenku zdi a o tom svědčí také zvláštní složení, v němž kosti byly nalezeny, takže dlužno souditi, že jde o nálezký některé vynikající, vzácné osobnosti. Vznikla myšlenka, že by to mohly býti snad pozůstatky svatých, které zde byly ukryty nebo kosti nějaké vzácné osoby. Proti prvnímu svědčí nezvyklé uložení kostí. Spíše musíme se kloniti k názoru, že se jedná o kosti nějaké vynikající osoby. Vzhledem k historickým zprávám a pověstem soudilo se přirozeně, že jde o kosti Jana Žižky z Trocnova. Jde tudíž o možnost identifikace. Kostí hodí se zcela dobře do 14. nebo 15. století. Nie není proti tomu, připisovati jim takové stáří. K bližší identifikaci hodí se všem mozkovna a tu soudí prof. Matiegka s největší pravděpodobností, že jde o osobu mužskou, která mužný věk asi ještě nepřešla, ačkoliv nemůže vyložití vyšší stáří oné osoby. Ostatně stáří nerozhoduje, poněvadž o věku Žižkově byly vloženy náhledy různé. Znaky na kostech nesvědčí proti podobě, jakou si o osobě Jana Žižky představujeme. Podle lebky lze usoudit na vzrůst střední, poněkud podprůměrný, a nosní kůstky ukazují na zvláštní tvar nosu, o patřenošho hřbetovny hrbolkem. Na mozkovně jsou stopy poranění a to jedna stopa nad levým očním důlkem a druhá na levé kosti temenní. Rozhodujícím znakem pro identifikaci byla by tu jednookost. A tu jest nápadnou známa asymetrie očí. V klenbě očí nie jeví se rozdíl tři milimetrů. Profesor české techniky Pantoflíček právě v posledních dnech fotografoval lebku stereoskopicky a provede příslušné výpočty, dle nichž bude možno rozdíly v očních přesech přesně vytknouti. Profesor Pantoflíček, který se již delší dobou touto aplikací stereoskopie a účelům technickým zabývá, podá tímto způsobem přesné počty, které pro budoucnost mohou býti pevným podkladem k

dalšímu posuzování asymetrie obou očí. Také u lidí normálních pozoruje se asymetrie, ale velmi mírná. Jelikož asymetrie na mozkovně čáslavské značně překročuje obvyklé hranice, dále poněvadž pokusy na zvířatech a zkušenosti očních lékařů ukazují, že po zakrásní oční bulvy nastává zmenšení očního důlku a zvlášť oploštění jeho stropu, soudí prof. Matiegka, že tu jde o případ jednookosti. K tomu přistupuje okolnost, že přímo nad oploštělou levou očníci jest kostní žilva, jako stopa po poranění, které zastihlo zároveň kost i oko. Ke konci uvedl prof. Matiegka námítky, které by se proti jeho výkladu činiti mohly. Na námítku, že by se mohlo jednati o asymetrii očí bez porušení oka (fysiologickou asymetrii), odpovídá prof. Matiegka, že rozdíl v očních jest větší než u normální lebky a že rozdíl ten nepozůstává pouze v různých rozměrech očí, nýbrž i v roznošti výše klenby, jakož i ve stavbě i tvaru klenby. Námítku, že by se mohlo jednati o lebku jiného jednookého muže, odmítá vzhledem ku vzácnosti jednookých lidí. Zvlášť by bylo pravděpodobno, že by na místě, kde uloženy mají býti kosti jednookého Jana Žižky, byly kosti jiného jednookého muže. Na námítku, že by se mohlo jednati o kosti podvržené, později do výklenku vpravené, odpovídá prof. Matiegka, že kosti jsou rozhodně starší a že dlouho v onom výklenku odpočívaly, poněvadž dosud pracují, to jest popraskávají, za druhé, že by nikdo, kdo by chtěl hrob Žižky imitovati, nesestavil nálezký tak, jak byl učiněn a že by nikdo z laiků nebyl dovedl rozpoznati následky jednookosti a vybrati takovou lebku. Konečně dlužno podotknouti, že kosti byly v poslední době napuštěny konservující tekutinou, jelikož by jinak za krátký čas vzaly za své. Nie však jisto, zda-li se je tímto způsobem zachovati.

Drobné zprávy české a slovenské. — Vinohradské divadlo přineslo v minulých dnech novinkou Štechovu stavovskou veselohru "Jordán a Habada", o které kritika píše, že se jí autor po delší době přiblížil opět k vážnějším cílům. Jsou v ní debaty o nových směrech obecného školství, které se slučují s otázkami národními, je v ní satira na učitelské a vůbec školské mravy a jsou v ní místa energie kárné rhetoriky. — Na tomže divadle slušný úspěch měla Weissova operetta "Sultánova nevěsta" a původní balet "Dámy od baletu", k němuž hudbu napsal Rudolf Pískáček. — Dne 17. února zemřel v Praze školní rada prof. Ant. Mikenda, klassický filolog český u věku 60 roků. Byl vynikajícím pedagogem, velmi oblíbeným učitelem a při tom upřímným národovcem. — Dovídáme se, že Chelického "Síť víry", která vyšla v Petrohradě nákladem akademie, je rozebrána. Ostatně i kdyby nebyla, českým čtenářům nebyla přístupna. Comenium chystá vydání "Síti víry" v letošním roce za redakce prof. dra. Emila Smetanky. — Ve "Zvonu" uveřejňuje dr. Nováček doslovné znění zprávy o zničení ostatků Žižkových. V letech 1638—1642 byl v Čáslavi děkanem premonstrátsk strakovský Anselm Grams, jenž zemřel jako děkan v Táboře 23. února 1652. Jeho zprávu objevil a poznal Kliment Čermák a byla o ní dvakrát už řeč v našem listě. V jeho životopise se čte doslovně (latinsky) toto: "Muž božný a etihodný statec, horlivosti velmi vřel, který častým kázáním netoliko másto svého přebývání, ale téměř celý kraj čáslavský z kacířství husitského posud podezřelý horlivosti katolickou do ovdince Kristova věrně zpět uvedl, ano i kosti překrutného žižky, jako mstitel kacířství husitského, mezi zlni děkanšského kostela tajně ukryté, kýženým štěstím našel, dal vykopat a vykopané s rozkazu velkšstojně konsistole pražské v nádobě vyamolené rukou katovou na náměstí čáslavském spáliti před očima velkého množství a popel do vzduchu rozmetati káral, aby ani nejmenší památka nezbyla po

DEVĚT Z DESETI
obyčejných chorob dnešní doby mají svůj původ v nečisté krvi, jež životní ústrojí oslabuje. Léč, jenž čisti krev vyléčí chorobu.

DRA. PETRA

HOBOKO

nemá sobě rovna k čistění životní tekutiny a budování soustavy těla. Je v atlétní užívání po více než sto roků — dosti dlouho, aby vždy zase svou hodnotu dokázalo. Neobsahuje ničeho, než co prospívá. Neptejte se lékaře, po něm, neboť je dodáván jenom od zvláštních jednatelů. O další podrobnosti píše na

DR. PETER FAHRNEY & SONS CO.,
19-25 So. Hoyne Ave., CHICAGO, ILL.

ukrutníku tak krvavém. Tento šlechtný skutek byl by čáslavským a královhradeckým měšťanům, ježto byli velikými příznivci kacířství husitského, málem se stal popudem, aby se chopili zbraní, kdyby věas velenšstojný pan Kašpar z Kvestenberka, opat sionský a toho času vysocce důstojného kardinála z Harrachu prohlášený visitátor a generální vikář, straný protivně laskavé a mírné s P. Anselmem nebyl smřil."

— Kněžna Alex Thurn-Taxisová vydala francouzský román o Praze pod názvem "Housle Jakuba Stainera".

Jak docílíme zdravou, svěží pleť.
Máte kožní vyrážky? Severovo Léčebné kožní mydlo použité deně na koupel neb umývání jest nejlepší ochranou proti kožním nemocem a u mnohě vyhojí, ačkoliv v případech starších neb tvrdších je nutno též vnitřně užívatí Severvů Krvočistitel. Na vymývání pokožky na hlavě a na koupel nemluvat nenaleznete mydla jemnějšího a čistšího. Stálé používání tohoto mydla zachová vaši pleť a udrží mladistvé vzezření. Na prodej v lékárnách a obchodech. Cena 25 ctů. W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Ia.

Hluchota a hučení v uších,
vyléčí se trvale naší novou a proslulou metodou, jež naprosto odstraní příčiny vaší choroby. Popište podrobně svůj případ. Píšte dnes, odkud jest vaše péče.

GERMAN INSTITUTE FOR EYES AND EARS
2320 Park ave., St. Louis, Mo.
Dept. 63. 221 rook

Kdo chce pěkný, na míru šitý oděv mítí, musí ho od Tichavů mítí!
Dovolujeme si oznámiti našim krajanům, že jsme se rozhodli pro tuto sezónu — jaro a léto 1911 — učiti Vám oblek nejnovější módy z celoviněné látky za nejnižší cenu. Udláme Vám daleko lepší a hečnější oblek na Vaši míru šitý, nežli kterákoli jiná firma neb Váš krejčí v městě. Tuto nabídku činíme pouze proto, aby každý krajan měl příležitost jeden oblek si u nás objednat na míru šitý. My jsme jediní kteří vyrábějí obleky, na míru šitých a počtem objednaných v Americe. Píšte si o náš katalog, my Vám zašleme vzorky, cenu, míru (Tape measure) a vysvětlení, jak Vaše manželka neb přítel Vám může vzít písmě míru za méně jak 10 minut času. Píšte dnes na 31-13C

JOS. TICHAVA & SYN,
829-31 Již. Trumbull ave., Chicago, Ill.

Nejdrahoccnějším pokladem lidské bytosti jest zdravý DOBRÝ ZRAK
Pozornějte-li, že vaše oči se kalli a váš zrak že slabne, neodkládejte a nechte svůj zrak prozkoumati u zkušeného optika. Nejlepší zárukou o úplném uspokojení při přispůsobení brýlí jest vyjádření se sta a sta krajanů, kteří v oboru tom pomoci hledali. Gradual jsem jednu z nejlepších škol a mimo to mám státní povolení.

A. GECHA, český optik a zlatník,
1248 jižní 13. ul., Omaha, Neb.

Jos. J. Panuška
1318 Williams ul., právě naproti Seml-novu feznickému krámu.
Pozemkové obchody v českém distriktu v Omaze, v South Omaze a v Benson. — Požární a úrazové pojištění.
ABSTRAKTY NÁROKŮ. — VEŘEJNÁ NOTÁŘSTVÍ.
Hodiny: Od 7 do 10 večer a v sobotu od 3 hodin odp. do 8 hod. večer. 361f
Tel. Doug. 6787. Přijďte kdykoli večer.

Otužilé stromky.

Nabízím letos ku prodeji pěkný výběr ovočných stromů a keřů a zvláště upozorňuji et. krajaný na jehličnaté stromy, které nabízím za ceny VELICE NÍZKÉ, jelikož nemusím platit žádné agenty. 33-4

Píšte si o seznam a ceny na

Jos. J. Sindelář, Fort Atkinson, Ia., Box 304.

V naší továrně vyrábíme nejlepší letní obuv.

Sta obchodníků prodávajících naše střevice, poněvadž vyráběny jsou z nejlepší kůže a mají nejlepší podešve. E. Z. znamená nejlepší střevice

pro rolníka a dělníka a střevice označené hvězdou a palměm jsou nejlepší obuví pro neděli. 45x26

Čtyři sta tisíc párů střeviců vyrábíme ročně.
Žádejte je u Vašeho obchodníka a nemá-li jich, dopište přímo nám.

F. P. Kirkendall & Co., OMAHA, NEBR.

WILLOW SPRINGS DISTILLERY.

GOLDEN SHEAF PURE WHISKEY

STRICTLY PURE BOTTLED IN BOND

under supervision of the U.S. Government by STANDARD DISTILLING & DISTRIBUTING Co., DIST. OF NEB.